

พฤติกรรมส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

Health literacy practices among health promoting professionals

นางวิมล โรมา และนายสายชล คล้อยเอี่ยม
สำนักงานโครงการขับเคลื่อนกรมอนามัย 4.0 เพื่อความรอบรู้ด้านสุขภาพของประชาชน (สขรส.)
กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

การศึกษาจำนวนหนึ่งในต่างประเทศสะท้อนให้เห็นว่า เจ้าหน้าที่สาธารณสุขจำนวนหนึ่งยังไม่ตระหนักและไม่สามารถระบุผู้รับบริการที่มีความรอบรู้ด้านสุขภาพที่จำกัดได้ อีกทั้ง การแสดงพฤติกรรมส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพยังมีจำกัดเช่นกัน การศึกษาปัจจุบันพยายามสะท้อนพฤติกรรมส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพและลักษณะของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการทำความเข้าใจและพัฒนาแนวทางการยกระดับศักยภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขให้มีความพร้อมที่จะรับมือกับผู้รับบริการที่มีความรอบรู้ด้านสุขภาพที่หลากหลายได้

การแสดงท่าทางและน้ำเสียงที่บ่งบอกว่ากำลังตั้งใจฟังผู้พูดเป็นพฤติกรรมที่มีสัดส่วนของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขนำไปปฏิบัติอยู่เรื่อย ๆ ถึงทุกครั้ง มากที่สุด (ร้อยละ 95) เมื่อเทียบเคียงกับการศึกษาอื่น ๆ สัดส่วนเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการศึกษาปัจจุบันแสดงพฤติกรรมส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพมากกว่า เช่น การสอบถามความเข้าใจกับผู้ฟังอย่างเป็นมิตร มีสัดส่วนร้อยละ 90 ขณะที่การศึกษาอื่น ๆ มีร้อยละ 40 58.9 และ 65 ตามลำดับ ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษา กับพฤติกรรมส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพไม่อยู่ในระดับที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = 0.072$) ขณะที่ปัจจัยอื่น ๆ (เพศ ช่วงอายุ และลักษณะการจ้างงาน) มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) อย่างไรก็ตาม แบบจำลอง (model) ที่มีลักษณะของเจ้าหน้าที่ข้างต้นสามารถอธิบายความแปรปรวน (variance) ของพฤติกรรมส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพได้เพียงร้อยละ 5 เท่านั้น ซึ่งพยากรณ์โอกาสในการแสดงพฤติกรรมส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขได้ไม่ดี

กล่าวโดยสรุป เจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการศึกษาปัจจุบันส่วนใหญ่แสดงพฤติกรรมส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพ ทั้งนี้ การศึกษาในอนาคตควรค้นหาปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพ และศึกษาประสิทธิภาพของการฝึกอบรมที่เน้นการให้ความรู้และทักษะต่อพฤติกรรมส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพ